

2. ÜNİTE: BEYLİKTEN DEVLETE OSMANLI SİYASETİ

Osmanlı tarihi, daha kolay öğrenebilmek ve öğretebilmek için tarihçiler tarafından beş bölüme ayrılmıştır.

- Kuruluş dönemi (Beylikten devlete) (14. Yy / 15. yy'ın ilk yarısı)
- Yükselme dönemi (Dünya gücü Osmanlı)(15. yy.'ın ikinci yarısı / 16. yy)
- Duraklama dönemi (17. Yy Arayış yılları)
- Gerileme dönemi (18. Yy Değişim ve diplomasi)
- Dağılma dönemi (19. Yy. En uzun yüzyıl)

KURULUŞ DÖNEMİ HÜKÜMDARLARI:

- OSMAN GAZİ
- ORHAN GAZİ
- I. MURAT
- I. BAYEZİT (YILDIRIM)
- I. MEHMET (ÇELEBİ)
- II. MURAT
- II. MEHMET (FATİH)

KONU 1: KAYILAR ANADOLU'DA / YENİ BİR DEVLET DOĞUYOR

KAYILAR ANADOLU'DA

- Osmanlı Devleti, Oğuzların Bozok kolunun, Günhan soyunun, KAYI BOYU tarafından kurulmuştur.
 - Kayılar, Orta Asya'daki Moğol basıksından dolayı Türkiye Selçuklu hükümdarı I. Alâeddin Keykubat zamanında Anadolu'ya gelerek Ankara'nın batısındaki KARACADAĞ bölgesine yerleştirildi.
- Daha sonra bir UÇ BÖLGESİ olan SÖĞÜT-DOMANIÇ yöresine yerleştiler.
 - Bu sırada Kayı boyunun başında ERTUĞRUL GAZİ bulunmaktaydı.

Kayılar geldiğinde Anadolu'da güçlü siyasi yapılar yoktur. ANADOLUDA

Bizans:

- Eski gücünün çok uzağındadır.
- Anadolu'daki topraklarının büyük kısmını kaybetmiştir.
- Trakya'daki topraklara sahiptir.
- İstanbul'da sürekli taht kavgaları ve entrikalar yaşanmaktadır.

- İmparator kendi TEKFURLARINA (Bizans valisi/ bir çeşit derebeyi) bile söz geçirecek durumda değildir.
- Halk, yönetimden baskı görmekte, ezilmektedir.

Trabzon (Pontus) Rum İmparatorluğu:

- Doğu Karadeniz bölgesinde hüküm süren bu devlet 4. haçlı seferi sırasında kurulmuştur.

Moğol (İlhanlı) Devleti:

- Merkezi İran olan bu devlet, Kösedag savaşından itibaren Anadolu'nun özellikle Doğu ve Orta kesimlerini kontrol etmektedir.
- Bu bölgede yaşayan Türklere yoğun bir baskı uygulamaktadır.

Anadolu Beylikleri:

- Türkiye Selçuklu Devleti dağılma sürecine girince Boy yapısını koruyan Türkler kendi beyleri önderliğinde bağımsız beylikler kurmuştur.
- Osmanoğulları da bunlardan biridir.

Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Döneminde Balkanlar'da da güçlü siyasi yapılar yoktur.

- Bu bölgede güçlü bir merkezi devlet yoktu.
- Balkanlar, derebeyi denilen yerel siyasi güçler arasında tam bir siyasi bölünmüşlük içerisindeydi.

Balkanlarda:

- Bizans
- Bulgar Krallığı
- Sırp Krallığı
- Macar Krallığı
- Mora Despotluğu
- Arnavutluk Prensiği **bulunmaktaydı.**

YENİ BİR DEVLET DOĞUYOR

Halil İNALCIK'a göre Osmanlı Devleti'nin kuruluş tarihi 1302 yani KOYUNHİSAR (BAFEON) SAVAŞI'DIR.

Çünkü:

- Küçük bir aşiret beyinin İmparatorluk ordusuna karşı kazandığı bu başarı onu karizmatik bir lider olarak ortaya çıkarmış,
- Anadolu Türkleri tarafından tanınmasını sağlamış,
- Böylece bir hanedan kurucusu konumuna getirmiştir.
- Ayrıca Bu savaştan sonra Osman Bey, kendi adına para bastırmış ve hutbe okutmuştur.

NOT: Para bastırmak ve hutbe okutmak Türk-İslam dünyasında bağımsızlık ve hâkimiyet alametidir.

Diğer yandan,

Son A.Selçuklu hükümdarının 1299'da İlhanlılar tarafından İran'a götürülmesi üzerine doğan iktidar boşluğundan yararlanan Anadolu Beylikleri bağımsızlıklarını ilan etmiştir. Bunlardan biri de Osmanlı Beyliğidir.

<https://tarихdersi.net/>

Sonuç olarak,

OSMANLI DEVLETİ, OSMAN BEY TARAFINDAN, 1299 YA DA 1302 YILINDA, SÖĞÜT VE DOMANIÇ YÖRESİNDE KURULMUŞTUR.

Osmanlı beyliği Anadolu Türk beylikleri içinde en küçüklerden biridir. Buna rağmen çok ve sağlam bir şekilde büyümüştür.

BUNUN SEBEPLERİ İSE:

- Bizans sınırında kurulmuş olması (yani bir uç beyliği olması) ve önünde başka bir beyliğin kurulmasına izin vermemesi
- İlk etapta Anadolu Türk beylikleri ile mücadeleye girmemesi
- Zamanında RUMELİ'YE geçmeyi başarabilmesi
- Bizans ile yaptığı başarılı mücadele sayesinde hem Orta Asya'dan gelen Türk göçünü, hem de diğer beyliklerin askeri gücünü kendine çekebilmesi
- Başarı ile uygulanan GAZA ve CİHAT anlayışı
- Merkezi otoritenin bölünmesine hiçbir zaman izin verilmemesi
- Fethettiği topraklarda yaşayan halka karşı uyguladığı HOŞGÖRÜ (İSTİMALET) POLİTİKASI
- Bizans'ın ömrünü tamamlamış, kendi TEKFURLARINA dahi söz geçiremeyen bir devlet haline gelmesi
- Avrupa'da Osmanlı Devleti'nin ilerleyişini durdurabilecek güçte devletlerin olmayışı (FEODALİTE)
- Avrupa'da devam eden yüzyıl savaşları
- Başarılı bir İSKÂN (YERLEŞTİRME) politikası uygulanması
- Tımar Sisteminin uygulanması
- İlk dönem hükümdar ve devlet adamlarının yetenekli, çalışkan olmaları

DİKKAT 1: Gaza; din uğruna yapılan savaştır. Gaza Politikası gereği kuruluş döneminin ilk yıllarında fetih hareketleri savaş alanlarının batıda olması nedeniyle batı yönünde gerçekleştirilmiştir.

DİKKAT 2: Osmanlı Devleti'nin kuruluş aşamasında Balkanlarda, Ortodoks ve Katolikler rekabet halindeydi.

DİKKAT 3: Osmanlılar, Balkanların fethinden sonra bu bölgedeki geniş topraklara sahip senyörlerin arazilerine el koyarak serf konumundaki Balkan köylülerine Tımar Sistemi ile toprağı kullanma hakkını verdiler. Bu gelişme, Osmanlı yönetiminin Balkanlara yerleşmesinde önemli bir etken oldu.

KONU 2: OSMAN BEY DÖNEMİ

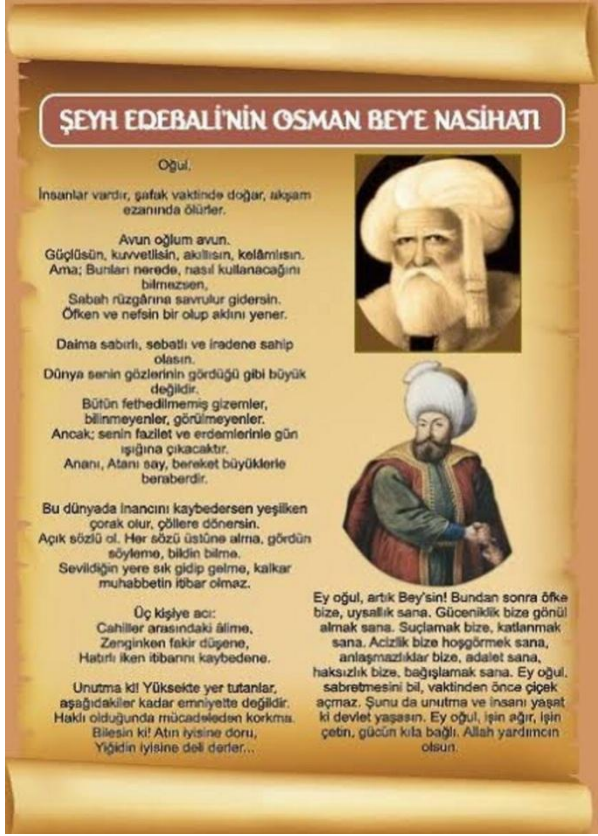
- Osman Bey'in ilk yaptığı fetihlerin amacı, Bursa ve İznik'in fethini kolaylaştırmaktır.

Bunun için;

- Karacahisar,
- Yarhisar,
- Yundhisar ve
- Bilecik kalelerini fethetti.

NOT: Bilecik'in fethinden sonra beyliğin merkezini Bilecik'e taşıdı.

KOYUNHISAR (BAFEON) SAVAŞI (1302):

SEBEP:

- Osman Bey'in ard arda kazandığı başarılar üzerine Bizans harekete geçmiş,

SAVAŞ:

- Yapılan Koyunhisar Savaşını Osmanlılar kazanmıştır.

SONUÇ:

- İznik yolu Türklere açılmış,
- Bursa Kuzeyi hariç üç taraftan kuşatılmıştır.

NOT: Koyunhisar savaşı Bizans ile Osmanlı Devleti arasındaki ilk savaş ve kazanılan ilk zaferdir.

Son yapılan araştırmalar ilk Osmanlı parasının Osman Bey döneminde basıldığını göstermiştir.

NOT: Para basmak Türklere Hükümdarlık alametlerindedir. Osman Bey'in bastığı para Bağımsız bir devlet kurulduğunu ispatlar.

DİKKAT: Osman Bey, Ahi lideri ŞEYH EDEBALI'nın kızı BALA hatunla evlenerek devletin kuruluşunda ve örgütlenmesinde AHİLERİN (Ahiyan-ı Rum) desteğini aldı. Bu bağlamda Osmanlı Devleti, Dervişlerin, Alperenlerin, (Gaziyan-ı rum), Abdalların (Abdalan-ı Rum), hatta gazi kadınların (Bacıyan-ı Rum) desteğini almıştır.

KONU 3: ORHAN BEY DÖNEMİ (AŞİRETEN BEYLİĞE)

A. BURSA'NIN FETHİ (1326):

- Osman Bey'in hayali Bursa'yı almaktı. Onun zamanında başlayan kuşatma Orhan Bey'in Mudanya ve Orhaneli'nin alması ile tamamlandı. Bizans ile bağlantısı kalmayan Bursa tekfuru şehri teslim etti.
- Bursa Bizans'ın Anadolu'daki en büyük şehriydi.
- Bursa fethedildikten sonra başkent yapıldı.
- Böylece Osmanlı Devleti'nin ilk Başkenti oldu.

B. MALTEPE (PALEKANON) SAVAŞI (1329):

- Bursa'nın fethi,
- Kocaeli yarımadasındaki fetihler ve
- İznik'in kuşatılması üzerine Bizans harekete geçmiştir.
- Savaş,** Osmanlı Devleti'nin zaferiyle sonuçlanmıştır.
- Böylece:** Bizans'ın artık koruyamadığı İznik ve İzmit fethedildi.

NOT: Bizans ile Osmanlı arasındaki ikinci savaş ve ikinci zafer

C. İZNIK'İN (1331) VE İZMİT'İN (1337) FETHİ:

- Maltepe savaşından sonra önce İznik sonra İzmit fethedilerek Bizans'a karşı yapılacak seferlerde üs olarak kullanılmıştır.

D. KARESİOĞULLARININ OSMANLI'YA KATILMASI:

- Bugünkü Çanakkale – Balıkesir dolaylarında kurulan bu beylik denizcilikle uğraşmaktaydı.
- Orhan Bey, Karesioğullarındaki taht kavgalarından yararlanarak bu beyliği Osmanlı topraklarına kattı.

BÖYLECE:

1. Bu beyliğin deniz gücü Osmanlı Devleti'nin RUMELİ'YE geçişini kolaylaştırdı.
2. Karesioğullarının deniz gücü Osmanlı Devleti'nin ilk donanmasını oluşturdu.
3. Bu beylikteki Hacı İl Bey, Evrenos bey gibi değerli komutanlar Osmanlı hizmetine girdi.
4. Anadolu Türk birliğini sağlama yolunda ilk adım atıldı.

NOT: OSMANLI DEVLETİ'NE KATILAN İLK TÜRK BEYLİĞİ KARESİOĞULLARIDIR.

NOT: BU OLAY GAZA YA DA CİHAT POLİTİKASI İLE İLİŞKİLENDİREMEYECEĞİMİZ İLK FETİHTİR.

E. ÇİMPE KALESİNİN ALINMASI (1353) (OSMANLI DEVLETİ'NİN RUMELİ'NE GEÇİŞİ):

- Bizans'taki taht kavgaları sırasında Kantakuzen'i destekleyerek Bizans İmparatoru olmasını sağlayan Orhan Bey bu yardım karşılığında RUMELİ'NDEKİ küçük bir kale olan ÇİMPE KALESİNİ almıştır.

- ÇİMPE KALESİ; Rumeli'ye yabancı olan Osmanlıların burada tutunabilmesini sağladı.
- Çimpe kalesinin alınması ile Osmanlı Devleti RUMELİ'NE ayak basmış oldu.

F. DEVLET ÖRGÜTLENMESİNİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ:

- İlk DİVAN teşkilatı kuruldu.
- YAYA VE MÜSELLEMLER adıyla ilk düzenli ordu kuruldu.
- Fethedilen yerlere KADI ve SUBAŞI'lar atandı.
- İznik'te ilk Osmanlı MERDESESİ kuruldu.
- Karamürsel'de ilk Osmanlı TERSANESİ kuruldu.

SONUÇ:

TÜM BU GELİŞMELERDEN DOLAYI ORHAN BEY DÖNEMİ, OSMANLI DEVLET TEŞKİLATLANMASININ OLUŞTURULMAYA BAŞLANDIĞI DÖNEMDİR.

YORUM:

Bu gelişmelerden dolayı denilebilir ki **Osmanlıları Aşiret düzeninden Beylik düzenine geçiren kişi Orhan Bey'dir.**

<https://tarihdersi.net/>

KONU 4: I. MURAT DÖNEMİ

A) RUMELİ'DEKİ GELİŞMELER:

1. Rumeli'nde Keşan, Malkara, Dedeğaç, İpsala gibi topraklar fethedildi.

2. SAZLIDERE SAVAŞI (1363):

- Osmanlıların Rumeli'nde yaptıkları fetihler üzerine harekete geçen Bizans-Bulgar İttifakı ile yapıldı.
- Savaş Osmanlı'nın zaferi ile sonuçlandı.

SONUÇ (ÖNEM):

- Bu savaş sonrasında EDİRNE fethedildi.
- Edirne'nin fethiyle Bizans'ın Sırp ve Bulgarlarla kara bağlantısı kesildi.
- Ayrıca Balkanların kapısı açılmış oldu.

DİKKAT: Bu arada alınan bazı yerlerin kaybedilmesi Fethedilen yerlerin sadece askeri tedbirlerle elde tutulamayacağını gösterdi. Bunun üzerine İSKÂN (İSTİMALET) politikası uygulanmaya başladı.

3. SIRPSINDIĞI SAVAŞI (1364):

- Türklerin Rumeli'deki başarıları Papa'nın teşvikiyle bir haçlı ordusu toplanmasını sağladı.
- Haçlı ordusu Edirne yakınlarındaki Sırpsındığı denilen yerde Hacı İl Bey komutasındaki öncü birlikler tarafından bozguna uğratıldı.

NOT: SIRPSINDIĞI SAVAŞI OSMANLI DEVLETİ İLE HAÇLILAR ARASINDA YAPILAN İLK SAVAŞ VE KAZANILAN İLK ZAFERDİR.

SONUÇ (ÖNEM):

- Edirne emniyete alındı. Ve başkent yapıldı.
- Balkanlarda daha kolay ilerleme imkânı oluştu ve fetihler hızlandı.
- Macarların Balkanlardaki etkisi kırıldı.

DİKKAT: Edirne böylece Osmanlı Devleti'nin ikinci başkenti olmuştur. Edirne Bursa'dan daha küçük olmasına rağmen başkent olarak seçilmiştir. Çünkü Osmanlı Gelişmesinin devam etmesi için Rumeli'deki fetihlerin öneminin farkındadır. Bu yüzden fetihleri daha yakından kontrol etmek istemiştir.

4. ÇİRMEN SAVAŞI (1371):

- Sırpsındığı yenilgisini telafi etmek isteyen Sırplarla yapıldı.
- Savaş Osmanlı'nın galibiyeti ile sonuçlandı.

SONUÇ:

- Makedonya'nın fethi kolaylaştı.
- Bulgarlar, Bizans ve Sırp prensleri Osmanlı hâkimiyetini kabul etti.

5. PLOŞNIK BOZGUNU (1387):

- Osmanlı akıncıları Sırp ve Bosna Krallarının askerlerine yenildi.

SONUÇ:

- Osmanlı kuvvetlerinin aldığı bu yenilgi balkanlardaki tüm prenslikleri cesaretlendirmiştir.
- Osmanlıları balkanlardan atmak için tekrar saldırmalarına ve I.KOSOVA savaşına neden olmuştur.

NOT: Ploşnik bozgunu Balkanlarda alınan ilk yenilgidir.

6. I. KOSOVA SAVAŞI (1389):

- Ploşnik bozgunu ile cesaretlenen Balkan Prenslükleri Türkleri Balkanlardan atmak için çok büyük bir ordu topladılar.
- Bu ordu ile Osmanlı ordusu Kosova’da karşılaştı.
- Savaş Osmanlı’nın kesin galibiyeti ile sonuçlandı.

SONUÇ:

- Sırp lar yeniden Osmanlı üstünlüğünü kabul etti.
- Kuzey Sırbistan yolu Osmanlı’ya açıldı.
- Tuna nehrinin güneyin Osmanlı’ya karşı koyabilecek bir güç kalmadı.
- I. Murat savaş sonunda Savaş alanını incelerken yaralı bir Sırp tarafından ŞEHİT edildi. Böylece I. Murat dönemi sona erdi ve oğlu I. Bayezid Osmanlı tahtına geçti.

İSKÂN (YERLEŞTİRME / ŞENLENDİRME) POLİTİKASI:

- Osmanlı Devleti Rumeli’de fethettiği toprakları elinde tutabilmek için köklü tedbirler almıştır. Bunlardan en önemlisi İSKÂN politikasıdır.
- Osmanlı Devleti yeni fethettiği topraklara Anadolu’dan getirdiği Türk aileleri yerleştirmiş, buna karşılık burada bulunan bazı Hıristiyan aileleri de Anadolu’ya göndermiştir.

- Yerleştirme işi kendiliğinden gidenler ve sürgün yoluyla gönderilenler olmak üzere iki şekilde yapılır.

YERLEŞTİRME YAPILIRKEN DİKKAT EDİLEN KONULAR ŞUNLARDIR:

- Anadolu’dan getirilen Türkler öncelikle önemli yollar, geçitler ve şehirlere yerleştirilerek buraların güvenliği sağlanırdı.
- İskân yapılırken bölge nüfusunun Türk ya da Hıristiyanlar lehine bozulmamasına dikkat edilirdi.
- Göçmenler iskân bölgelerine yakın yerlerden seçilir, geldikleri yerdeki iklim şartlarına benzer yerlere yerleştirilirdi.
- Bir yerden göçmen alınırken o yörenin üretim ve düzeninin bozulmamasına dikkat edilirdi.
- Göçmen aileler seçilirken özellikle anlaşmazlık içinde olan ailelerden biri alınırdı ki Kan davası olmasın ya da sona ersin.
- Göç eden ailelere toprak verilir, bir süre vergi alınmazdı.
- Göç ettirilenler yerleştirildikleri bölgeyi terk edemezdi.
- Fethedilen yerdeki halktan ayaklanma çıkarma ihtimali olanlar

İSKÂN SİYASETİNİN AMACI:

- Fethedilen yerleri Türkleştirmek, yani VATAN haline getirmek
- Fethedilen yerlerin savunulmasını kolaylaştırmak ve fetihleri kalıcı hale getirmek
- Fetihlere devam edilirken geride düşman bırakmamak
- Türkmenleri yerleşik hayata geçirerek askere alma, vergi toplama işlerini kolaylaştırmak

NOT: İskân siyaseti, Timar sistemi ile birlikte uygulanmıştır. Birbirlerini tamamlamaktadır.

B. ANADOLU'DAKİ GELİŞMELER: (I. MURAT DÖNEMİ)

- ANKARA isyan eden Ahilerin elinden geri alındı.
- GERMİYANOĞULLARINDAN çeyiz yoluyla KÜTAHYA, EMET, SİMAV, TAVŞANLI alındı.
- HAMİTOĞULLARINDAN para ile AKŞEHİR, BEYŞEHİR, SEYDİŞEHİR, ISPARTA, YALVAÇ alındı.

DİKKAT: I. Murat Anadolu Türk birliğini kurmak için yukarıdaki çalışmaları yapmıştır. Ancak bunu yaparken Türk dünyasında hâkimiyet iddia etmemiş, Anadolu Türk Beylikleri ile mücadeleye girmemiştir.

C. DEVLET TEŞKİLATLANMASI İÇİN YAPILANLAR

- KAPIKULU ORDUSU (Yeniçeri Ocağı, Acemi Oğlanlar Ocağı, Topçu Ocağı) kuruldu.
- Bu ocaklara kaynak bulmak için PENÇİK sistemi uygulanmaya başlandı.
- Vezirlerin sayısı artırıldı. Buna bağlı olarak SADRAZAMLIK makamı kuruldu. Çandarlı Halil Paşa ilk Sadrazam oldu.
- Rumeli Eyaleti ve Rumeli BEYLERBEYLİĞİ kuruldu. (Merkezi Manastır)
- İlk Mali Teşkilat ve DEFTERDARLIK makamı kuruldu.
- KAZASKERLİK makamı kuruldu.

DİKKAT: TÜM BU YAPILANLARDAN DOLAYI RAHATLIKLA DİYEBİLİRİZ Kİ OSMANLI DEVLETİ'NİN KURULUŞ DÖNEMİNDE DEVLET ÖRGÜTLENMESİ İÇİN EN ÖNEMLİ ADIMLARIN ATILDIĞI DÖNEM I. MURAT DÖNEMİDİR.

YORUM: Devlet örgütlenmesi için atılan bu adamlardan dolayı, **Osmanlı Devletini Beylik düzeninden çıkarıp, Devlet düzenini kuran padişah I. Murat'tır.**

KONU 5: I. BAYEZİD (YILDIRIM) DÖNEMİ

A) BİZANS VE BALKANLAR'DAKİ GELİŞMELER:

1. İSTANBUL KUŞATMALARI:

- Bizans'ın sürekli Avrupa devletlerini kışkırtması ve Karamanoğulları ile ittifak yapması üzerine Osmanlı topraklarının ortasındaki Bizans'ı yok etmek isteyen Yıldırım Bayezit İstanbul'u kuşattı. Ancak Haçlıların Niğbolu Kalesine saldırması üzerine kuşatmayı kaldırmak zorunda kaldı.
- Niğbolu Savaşından sonra ikinci kez İstanbul'u kuşattı. Ancak bu seferde Timur'un Anadolu'ya girmesi ve toprakların yetersiz kalması nedeniyle kuşatma tekrar kaldırıldı.

DİKKAT: İstanbul'u kuşatan ilk Osm. Padişahı Y. Bayezit'tir.

NOT: Bu kuşatma sırasında Bizans'a Karadenizden gelecek yardımları önlemek için ANADOLUHİSARI (Güzelcehisar) yaptırdı.

2. NİĞBOLU SAVAŞI (1396):

- Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda ilerlemesi ve
- İstanbul'u kuşatması üzerine Papa'nın girişimleriyle büyük bir HAÇLI ordusu toplandı.
- Bu ordu Niğbolu kalesine saldırdı.
- Haberi alan Yıldırım Bayezit İstanbul kuşatmasını kaldırarak Niğbolu'na ulaştı.
- Niğbolu kalesi önlerinde yapılan savaş Osmanlı Devleti kazandı.

SONUÇ:

- Halife Yıldırım Bayezit'e "SULTAN-İ İKLİM-İ RUM" unvanını verdi.
- Bu zafer Osmanlı Devleti'nin ve Yıldırım Bayezit'in Türk-İslam dünyasındaki itibarını artırdı.
- Böylece hem Yıldırım Bayezit Anadolu Türk birliğini daha kolay sağladı, hem de TİMUR, Yıldırım Bayezit'i kendisine rakip olarak görmeye başladı.
- Osmanlı Devleti'nin Avrupa üzerindeki baskısı arttı.
- Eflak ve Boğdan Osmanlı üstünlüğünü tanıdı.
- Bulgar Krallığına tamamen son verildi
- Balkanlarda güvenli sağlayan Bayezit, Türk birliğini sağlamak için Anadolu'ya yöneldi.

B. ANADOLU'DAKİ GELİŞMELER:

- Yıldırım Bayezit döneminde Anadolu Türk Birliğini sağlamak için önemli çalışmalar yapılmıştır. Özellikle Niğbolu savaşı ile Avrupa'yı etkisiz hale getiren ve Türk-İslam dünyasındaki saygınlıktan yararlanan Yıldırım Bayezit Anadolu'ya yöneldi.

- SARUHANOĞULLARI,
- MENTEŞEOĞULLARI,
- AYDINOĞULLARI,
- GERMİYANOĞULLARI,
- KARAMANOĞULLARI,
- HAMİTOĞULLARI,
- ERATNA BEYLİĞİ VE
- CANDAROĞULLARININ

Kastamonu kolu Osmanlı topraklarına katıldı.

- **BÖYLECE YILDIRIM BAYEZİT DEVRİNDE ANADOLU TÜRK BİRLİĞİ İLK KEZ BÜYÜK ÖLÇÜDE SAĞLANMIŞ OLDU.**

NOT: Anadolu'daki bu fetihlerden sonra Anadolu eyaleti ve Anadolu Beylerbeyliği kuruldu. Merkezi Kütahya oldu.

DİKKAT: Yıldırım Bayezit Anadolu Türk beylikleri üzerinde hâkimiyet iddia eden ve bu amaçla mücadeleye girişen ilk Osmanlı padişahıdır. Anadolu Türk birliğini büyük ölçüde sağlamış olsa da bu Timur belasının başına gelmesine de sebep olmuştur.

ANKARA SAVAŞI (1402)

SAVAŞIN SEBEPLERİ:

- Her iki hükümdarında Türk-İslam dünyasının lideri olmak istemesi ve bu konuda birbirlerini rakip görmeleri
- Yıldırım Bayezit'in, Niğbolu zaferi ile Türk-İslam dünyasında büyük üne kavuşması
- Yıldırım Bayezit'in son verdiği beyliklerin beylerinin Timur'a sığınarak onu Yıldırım Bayezit'e karşı kışkırtmaları
- Timur'un son verdiği devletlerin hükümdarlarının (Bağdat hükümdarı Ahmet Celayir ve Karakoyunlu hükümdarı Kara Yusuf) Yıldırım Bayezit'e sığınarak onu Timur'a karşı kışkırtmaları
- Timur'un Çin'e yapacağı sefer öncesi arkasında düşman bırakmak istememesi

SAVAŞ:

- Timur'un Anadolu'ya girerek Sivas'ı alması ve ardından Ankara'ya yönelmesi üzerine Yıldırım Bayezid ordusuyla Ankara'ya geldi.
- İki ordu Ankara ÇUBUK Ovasında karşılaştı
- Savaş Osmanlı ordusundaki Beylik askerlerinin taraf değiştirmesi sonucu kaybedildi.

ANKARA SAVAŞININ SONUÇLARI:

- Yıldırım Bayezit savaşta esir düştü ve bu esaret sırasında öldü.
 - Timur ülkeyi Yıldırım Bayezit'in çocukları arasında paylaştırdı. Ve Yıldırım Bayezit'in çocuklarından Mustafa Çelebi'yi yanına alarak Anadolu'dan çekildi.
 - Böylece Osmanlı Devleti 11 yıl sürecek FETRET DEVRİ'NE girdi.
- Timur, Anadolu Türk Beyliklerini yeniden kurdu. Böylece Anadolu Türk Birliği bir kez daha bozuldu.
 - İstanbul'un fethi ve Bizans'ın yıkılması gecikti.
 - Balkanlardaki fetihler durdu.

NOT: Osmanlı devleti içeride taht kavgaları ile uğraşmasına, yıkılmanın eşiğinden dönmesine rağmen Balkanlarda fazla bir toprak kaybı yaşanmamıştır.

Bunun nedeni:

- Balkanlarda uygulanan Hoşgörü (İstimalet) politikası
- Balkanlarda uygulanan Yerleştirme (İskân) politikası
- Akıncı komutanların görevlerini yapması

KONU 6: FETRET DEVRİ VE I. MEHMET (ÇELEBİ) DÖNEMİ

FETRET DEVRİ (1402-1413):

- 1402 Ankara Savaşında Yıldırım Bayezit'in Timur'a yenilmesi ile başlayıp 1413'te I. Mehmet (ÇELEBİ)'in Osmanlı tahtına tek başına hâkim olması ile sonuçlanan 11 YILLIK KARDEŞLER ARASI TAHT KAVGALARI DÖNEMİDİR.
- Fetret Devrinde Osmanlı Devleti özellikle Anadolu Siyasi, sosyal ve ekonomik açıdan büyük bir karışıklığın içine düşmüştür.
- Fetret devrinde Yıldırım Bayezit'in çocukları Süleyman Çelebi, İsa Çelebi, Musa Çelebi ve Mehmet Çelebi birbirleriyle taht mücadelesi yapmış, kardeşlerini yok eden Mehmet Çelebi Osmanlı tahtını ele geçirmiştir.

NOT: Osmanlı Devleti Fetret devrinde yıkılmanın eşiğinden döndüğü için ve bu döneme I. Mehmet son verdiği için Osmanlı Devleti'nin İKİNCİ KURUCUSU olarak kabul edilir.

<https://tarihdersi.net/>

I. MEHMET (ÇELEBİ MEHMET) DÖNEMİ:

A. ANADOLU TÜRK BİRLİĞİNİ YENİDEN SAĞLAMAK İÇİN YAPILAN ÇALIŞMALAR:

- Ankara savaşından sonra bozulan Anadolu Türk birliğini yeniden kurmak isteyen Çelebi Mehmet

Bu amaçla:

- Aydınoğullarından ---- İzmir'i aldı.
- Karamanoğullarından --- Beyşehir, Akşehir, Seydişehir'i aldı.
- Saruhanoğullarına son verdi.
- Candaroğullarından ---- Samsun'u aldı.

B. ŞEYH BEDRETTİN İSYANI:

- Fetret Devrinin siyasi, sosyal ve ekonomik çalkantılarından yararlanan Şeyh Bedrettin Mülkiyette ortaklık, her konuda eşitlik, Bey kısmının fakir halktan hiçbir üstünlüğünün olmaması gibi Osmanlı Devlet anlayışına ve Sünni İslam geleneğine uymayan fikirler savunmuştur.
- Böylesi karışık bir dönemde pek çok taraftarda toplamıştır.
- Fetret devri bittikten sonra önce müritleri Börklüce Mustafa ve Torlak Kemal'i yok eden Çelebi Mehmet en sonundan Şeyh Bedrettin'i de yakalamış ve isyanı bastırmıştır.

DİKKAT: ŞEYH BEDRETTİN İSYANININ EN ÖNEMLİ YÖNÜ; OSMANLI TARİHİNDE ÇIKAN İLK DİNİ VE SOSYAL NİTELİKLİ İSYAN OLMASIDIR.

C. MUSTAFA ÇELEBİ İSYANI:

- Ankara Savaşından sonra Timur'un yanında götürdüğü Mustafa Çelebi onun ölümüyle Anadolu'ya dönmüş ve taht mücadelesine girişmiştir.
- Ancak bu mücadeleyi kaybederek Bizans'a sığınmıştır.

DİKKAT: MUSTAFA ÇELEBİ İSYANI SİYASİ NİTELİK TAŞIR.

D. BATI'DAKİ GELİŞMELER:

- Eflak ve Boğdan'da yeniden Osmanlı egemenliği kurulmuş,
- Venediklilerle yapılan deniz savaşı kaybedilmiştir.

NOT: BU SAVAŞ, OSMANLI TARİHİNDEKİ İLK DENİZ SAVAŞIDIR.

KONU 7: II. MURAT DÖNEMİ

A) İÇ İSYANLAR:

1. MUSTAFA ÇELEBİ İSYANI (DÜZMECE MUSTAFA İSYANI) : (II.Murat'ın Amcası)

- Çelebi Mehmet'e yenilerek Bizans'a sığınan Mustafa Çelebi, onun ölümünü fırsat bilen Bizans'ın serbest bırakması sonucu bu kez II. Murat'a karşı isyan etmiştir.
- Ancak yine başarısız olmuştur. Bu kez öldürülmüştür.

DİKKAT: II. MURAT BU İSYANDAKİ ROLÜNDEN DOLAYI BİZANS'A GÖZDAĞI VERMEK AMACIYLA İSTANBUL'U KUŞATMIŞTIR.

NOT: YILDIRIM BAYEZİT'TEN SONRA İSTANBUL'U KUŞATAN İKİNCİ OSMANLI PADİŞAHIDIR.

2. ŞEHZADE MUSTAFA İSYANI: (II. Murat'ın kardeşi):

- İstanbul kuşatması sırasında Bizans kışkırtması ile II. Murat'ın kardeşi şehzade Mustafa isyan etmiştir. Ve kısa sürede yakalanmıştır.

NOT: II. MURAT, ŞEHZADE MUSTAFA İSYAN ETTİĞİ İÇİN İSTANBUL KUŞATMASI KALDIRMAK ZORUNDA KALDI.

B. ANADOLU'DAKİ GELİŞMELER:

- II. Murat'ta Anadolu Türk birliğini yeniden sağlama yolunda çalışmalar yapmıştır.

Bunun için:

- Mentешеoğulları son verildi.
- Aydınoğullarına son verildi.
- Germiyanogulları VASIYET yoluyla Osmanlılara katıldı.

NOT: Vasiyet yoluyla Osmanlılara katılan tek Türk beyliği Germiyanogullarıdır.

C. BATI'DAKİ GELİŞMELER:

- II. Murat Venedik'e karşı başarılar kazanmış, Sırp'ları ve Macarları yenmiştir.
- Ancak bu sırada Balkanlarda Osmanlı Devleti'ne karşı oldukça güçlü bir ittifak kurulmuştur.

Başını Erdel Beyi Hünyadi Yanoş ve Macar Kralı Ladislas'ın çektiği bu ittifak 1440-1444 yılları arasında birkaç kez Osmanlı kuvvetlerini mağlup etmiştir.

NOT: Bu dönem kuruluşundan beri Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda yaşadığı en sıkıntılı dönemdir.

DİKKAT: Aynı zamanda Karamanoğullarının isyan etmesi üzerine II. Murat Haçlılarla Edirne-Segedin Antlaşmasını imzalamıştır. Antlaşmadan sonra tahtı 12 yaşındaki oğlu Mehmet'e bırakmıştır.

EDİRNE-SEGEDİN ANTLAŞMASI (1444):

- Sırp Krallığı yeniden kurulacak ve Osmanlı Devleti'ne vergi verecek
- Eflak Osmanlı Devleti'ne vergi vermek şartıyla Macaristan himayesine bırakılacak

NOT: Bu iki madde Osmanlı Devleti'nin taviz verdiği anlamına gelir.

- Tuna Nehri sınır olacak
- Antlaşma 10 yıl geçerli olacak
- Her iki taraf antlaşmaya uyacaklarına dair kutsal kitapları üzerine yemin edecek

ÖNEMİ:

- Osmanlı Devleti ile Haçlılar (Macarlar) arasında yapılan ilk antlaşmadır.

SONUÇ:

- Antlaşmanın 10 yıl süreceğine güvenen II. Murat tahtı kendi isteği ile oğlu Mehmet'e bırakmıştır.
- Ancak Osmanlı tahtına 12 yaşında bir çocuğun geçmesini fırsat bilen haçlılar antlaşmayı bozarak saldırıya geçmişlerdir.
- Bunun üzerine II. Murat tekrar tahta çıkmıştır.

NOT: II. Murat'ın tahta tekrar çıkması konusunda iki tür yaklaşım vardır.

Bunlardan birisi; Babasının veziri olan Çandarlı Halil Paşanın etkisiyle Osmanlı Tarihinin ilk Yeniçeri isyanı olan "BUÇUK TEPE" isyanı çıkar ve zor durumda kalan II. Mehmet tahtı babasına bırakır.

<https://tarihdersi.net/>

Diğeri ise; Haçlıların saldırıya geçtiğini haber alan II. Mehmet'in babasını o ünlü mektubuyla davet etmesidir. Mektupta "eğer siz padişahsanız geliniz ve ordunuzun başına geçiniz; eğer ben padişahsam emrediyorum geliniz ve ordumuzun başına geçiniz" diyerek babasını davet etmiştir.

VARNA SAVAŞI (1444):

- Osmanlı tahtına 12 yaşındaki bir çocuğun geçmesini fırsat bilen haçlılar antlaşmayı bozarak saldırıya geçtiler.
- Tahta yeniden çıkan II. Murat haçlıları Varna'da yendi.

SONUÇ: Böylece daha önce alınan yenilgilerin etkisi silindi.

II. KOSOVA SAVAŞI (1448):

- Varna yenilgisinin intikamını almak isteyen haçlılar bir kez daha saldırmış ve Çok büyük bir yenilgi almışlardır.

SONUÇ:

- Böylece haçlıların Türkleri balkanlardan atma ümidi kalmamıştır.
- Balkanların Türk yurdu olduğu kesinleşmiştir.
- Balkanlardaki Osmanlı ilerleyişini durdurabilecek güçleri kalmamıştır.

- Haçlılar saldırıdan savunmaya çekilmiştir.

DİKKAT: II. Kosova savaşı, bu yönüyle Miryakefalon ve Sakarya savaşlarına benzetilir.

HAZIRLAYAN:

SERDAR BAYRAK

TARİH ÖĞRETMENİ

<https://tarihdersi.net/>